

ปฐมบทแห่งสุวรรณภูมิ

แหล่งที่มา : รายการ "รากสุวรรณภูมิ" ทางช่อง Thai PBS
เผยแพร่เมื่อ : 6 มิถุนายน 2565

ศาสตราจารย์ ดร. รัชมี ชูทรงเดช จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ใช้เวลาศึกษาเรื่องราวมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์บนพื้นที่สูงของไทยแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ คือ ถ้ำผีแมนโลงลงรัก อำเภอบางมะฝ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ถ้ำผีแมนโลงลงรัก มีทั้งหมด 3 คูหา ซึ่งแต่ละคูหาเต็มไปด้วยโลงไม้ อันเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่จะทำให้เราเข้าใจมนุษย์โบราณที่มีอายุมากกว่า 2000 ปี และอาจเชื่อมโยงย้อนกลับไปไกลถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ การพบร่องรอยของการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของมนุษย์โบราณบนพื้นที่สูง อาจนำไปสู่ การเชื่อมโยงสู่ "สุวรรณภูมิ" ก่อนจะเป็นประเทศไทย

อำเภอบางมะฝ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาร์มีพื้นที่ 1,094 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่เกือบทั้งหมดเป็นภูเขาสูง มีการขุดค้นพบแหล่งอารยธรรมโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์ เช่น ร่องรอยสุสาน การอยู่อาศัยของมนุษย์โบราณในถ้ำและเพิงผา มากกว่า 70 แห่ง ในจำนวนนี้ มีการศึกษาเรื่องราวยุคก่อนประวัติศาสตร์อย่าง ต่อเนื่อง 3 แห่ง คือเพิงผาถ้ำลอด เพิงผาบ้านไร่ และถ้ำผีแมนโลงลงรัก

การค้นพบครั้งสำคัญ คือ กะโหลกศีรษะของผู้หญิง โดยนักโบราณคดีตั้งชื่อว่า "เลดีถ้ำลอด" ซึ่งมีอายุราว 13,640 ปี เป็นการค้นพบที่นำนักโบราณคดีไปสู่การหาคำตอบว่าเธอและมนุษย์โบราณในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเกี่ยวข้องกับคนไทยในปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ ดร. รัชมี ชูทรงเดช
มหาวิทยาลัยศิลปากร

แหล่งโบราณคดีถ้ำผีแมนโลงลงรัก โลงผีแมน พิธีกรรมในโลกหลังความตาย โลงที่ค้นพบมีลักษณะของการตกแต่งคล้าย ๆ กับลายสีเหลี่ยม มีการทายางรัก อันเป็นที่มาของการตั้งชื่อแหล่งโบราณคดีโลงลงรัก โลงไม้ที่มีอายุประมาณ 2,000 ปี นับเป็นชุดโลงไม้ที่มีอายุเก่าที่สุดที่มีการค้นพบทั้งหมดที่สุสานถ้ำผีแมนโลงลงรักแห่งนี้จะสามารถเห็นวัฒนธรรมโลงไม้ของประเทศไทยได้อย่างชัดเจนเพราะที่นี้พบรูปแบบของการฝังศพครบทั้ง 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การฝังศพในดินที่ลึกลงไปกว่า 2 เมตร

รูปแบบที่ 2 เป็นการฝังศพครั้งที่ 2 คือการขุดโครงกระดูกจากหลุมฝังศพในรูปแบบที่ 1 มาใส่ไว้ในโลงไม้

รูปแบบที่ 3 คือการฝังศพครั้งที่ 1 ในโรงไม้แทนที่จะฝังศพในดิน

ซึ่งการวิเคราะห์ว่าการฝังศพ เป็นรูปแบบใด สามารถสังเกตจากการเรียงตัวของกระดูก และบริบทแวดล้อมประกอบ การสำรวจโครงกระดูกที่พบในแหล่งโบราณคดีถ้ำผีแมนโลงลงรักแห่งนี้ พบว่าเป็นของคนอย่างน้อย 154 คน จำแนกเป็นผู้ใหญ่ 94 คนและเด็ก 60 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งที่ค้นพบโครงกระดูกที่มีจำนวน และความสมบูรณ์ค่อนข้างมากกว่าแหล่งอื่น ๆ

การศึกษาอายุของโลงไม้ ทำโดยการเก็บตัวอย่างไม้จากโลงไม้ มากกว่า 30 โลง นำส่งเข้าห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ การสังเกตวงปีของไม้พบว่ามีความถี่มาก ๆ ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าพื้นที่ป่าบริเวณนี้ค่อนข้างหนาแน่นมาก ทำให้ต้นไม้เบียดกัน มีโอกาสที่จะขยายทางด้านข้างออกไปได้น้อย สภาพป่าในช่วงระยะเวลาที่มีความน่าจะเป็นที่เป็นป่าเบญจพรรณที่หนาแน่นมาก ประกอบกับบริเวณพื้นที่มีลักษณะเป็นภูเขาหินปูน มีแร่ธาตุอาหารน้อย ต้นไม้ก็ไม่ได้โตสูงมาก สอดคล้องกับความยาวของโลงในแหล่งโบราณคดีถ้ำผีแมนโลงลงรัก ซึ่งแตกต่างจากโลงไม้ที่พบในแหล่งอื่น ๆ ประกอบกับการนำตัวอย่างไม้ไปศึกษากำหนดค่าอายุด้วยคาร์บอน 14 ทำให้ทราบได้ว่า สุสานถ้ำผีแมนโลงลงรักแห่งนี้ น่าจะมีอายุประมาณ 2,150 ถึง 1,250 ปี

โลงไม้และโครงกระดูกที่ถูกค้นพบ นำไปสู่การหาข้อมูลที่สำคัญในอดีต อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายสิ่ง เช่น ยางรักที่ถูกทาฉาบไว้ตามผิวโลงไม้ ชิ้นส่วนไม้ที่ใช้ทอผ้า ผ้ามัดย้อม เครื่องปั้นดินเผา วัตถุโบราณอื่น ๆ การศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยงปกากะญอ กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่บริเวณนี้ องค์กรประกอบทั้งหมดเหล่านี้ ล้วนต้องการคำตอบ เพื่อเชื่อมโยงปัจจุบันกับอดีต อดีตที่อาจเป็นปฐมบทสำคัญของการค้นพบ “รากแห่งสุวรรณภูมิ”